

Din tandlæge kan se, om du har diabetes

Det er ikke altid lægen, der opdager, at du har diabetes. For lægen konsulteres normalt kun, når der er noget galt, mens man typisk regelmæssigt besøger tandlægen for at få tjekket tænderne. Tandlægerne er således med til at identificere de ca. 200.000 danskere, der har type 2-diabetes uden at vide det.

• Af Charlotte Søllner Hernø
csh@raskmagasinet.dk

Diabetes er en udbredt stofskiftesygdom, hvor kroppen enten ikke længere producerer insulin eller ikke udnytter den producerede insulin godt nok og som kendetegnes ved et højt blodsukkerniveau. Insulinets opgave er at hjælpe glukose, dvs. sukker, med at komme ud i kroppens celler, hvor det bliver brugt til at danne energi. Den mest udbredte form for diabetes er type 2-diabetes, som 90 % af alle diabetikere lider af. Ofte kan personer med type 2-diabetes stadig producere insulin i bugspytkirtlen, men insulinen bliver ikke udnyttet effektivt af kroppen.

Type 2-diabetes kommer som regel snigende, uden at man ved, at man har udviklet prædiabetes eller egentlig diabetes. Det er uheldigt, da der som følge af sygdommen er en forøget risiko for, at der kan opstå anden alvorlig sygdom som fx hjertesygdomme, forhøjet blodtryk, slagtilfælde, nyresygdom, nedsat syn eller blindhed, infektioner i fødder og ben samt tandkødsproblemer. Det er i sidstnævnte tilfælde tandlægen kommer ind i billedet.

Tandlægen opdager forandringer i tandstatus og mund

Ved det regelmæssige tandlægebesøg ser tandlægen både på tændernes status, på gummerne og på mundhulen som helhed. Det betyder, at hvis der sker en ændring i form af, at der pludseligt opstår flere huller, at spytet ændrer karakter, at der opstår svamp i munden, hvilket der er større risiko for med øget glukoseindhold i spytet, eller at der konstateres begyndende paradentose, så vil tandlægen opdage det. Alle de nævnte faktorer kan være udtryk for, at man har diabetes – uden at man måske selv er klar over det. Dog er særligt rygere udsatte for at få problemer med tænder og mundhule, ligesom medicin kan skade tænderne på forskellig måde, bl.a. fordi medicin som fx kemo kan medføre mindre spytksekretion, som så igen kan give grobund for flere huller.

Tandlægen vil typisk gå patienten i møde ud fra en holistisk tilgang, bl.a. ved at spørge ind til eventuel medicin og vaner, og med udgangspunkt i helhedsindtrykket vurdere sine iagttagelser. I de tilfælde, hvor tandlægens fund kan tyde på, at der kan være tale om diabetes, vil tandlægen sende patienten videre til undersøgelse hos sin læge for eventuelt at få lavet en blodsukkermåling, som kan angive, om der er tale om diabetes.

Dermed er det regelmæssige besøg hos tandlægen af uvurderlig betydning for tidlig opsporing af anden sygdom, herunder diabetes. Og tidlig diagnosticering af diabetes er afgørende for at forhindre følgesygdomme på grund af ubehandlet sygdom.

Velreguleret diabetes forudsætter sundt og velholdt tandkød

En blandt flere alvorlige følgesygdomme til diabetes er således relateret til mundhulen. Diabetikere får nemlig nemmere tandkødsbetændelse og paradentose. Omvendt er det afgørende for en velreguleret diabetessygdom, at man har et sundt og velholdt tandkød.

Paradentose er en af de hyppigste folkesygdomme i Danmark og er en infektion i tandkødet. Det samlede infektionsareal ved udbredt paradentose svarer til et åbent sår på størrelse med en håndflade. Da paradentose i de begyndende faser er en usynlig sygdom ligesom fx forhøjet kolesterol, er det oftest tandlægen, der først opdager paradentosen.

Man kan godt have paradentose, uden at man har en bagvedliggende anden sygdom, men paradentose og tandkødsbetændelse slår voldsommere ud hos personer med diabetes i forhold til andre og sår heler generelt dårligere – også i munden.

Når man tager vare på sine tænder, tager man således også vare på sit øvrige helbred, da tandlægen hører til den faggruppe af sundhedspersoner, der ser danskerne oftest.